

ಓದುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ನಮಗೆ ಅದರ ಅರ್ಥ ಹೃದ್ಯತೆಯಾಯಿತು. ಈಗಲೂ ಅದು ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಓದುವಾಗ ಯಾವ ಪದವನ್ನು, ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿ ನುಡಿಯಬೇಕು, ಎಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಎತ್ತಬೇಕು, ತೇಲಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರು ಬೆನ್ನಾಗಿ ಬಿಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಅದು ಸರಾಗವಾಚನವಲ್ಲ, ಸಾರ್ಥಕ ಸಹೃದಯವಾಚನ. ಈಚೆಗೆ ನನ್ನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಗುರುಗಳಾದ ಡಿ.ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರರು ತಮ್ಮ 'ಪಂಪಭಾರತ ದೀಪಿಕೆ'ಯಲ್ಲಿ (1971) ಈ ಪದ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಟೀಕೆ ಬರೆಯುವಾಗ, 'ಅನೇಕವಾದ ಪಾಠಕ್ಷೇಪಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಅದರ ಅರ್ಥ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದೂ 'ಪದ್ಯದ ತಾತ್ಪರ್ಯ ತಿಳಿಯುವಂತಿಲ್ಲ' ಎಂದೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕವಿಶಕ್ತಿಯ ಧ್ವನಿಗ್ರಹಣದೃಷ್ಟಿ, ಪಂಡಿತದೃಷ್ಟಿಯ ವಾಚಾರ್ಥನಿಷ್ಠ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ನೆಲೆಗಳು ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ಇದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಕುವೆಂಪು ಅವರಿಗೆ ಪಾಠ ಮಾಡಲು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಆಪ್ತವಾದ, ಒಗ್ಗಿ ಬಂದ ವಿಷಯಗಳು ಎಂದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ. ಅವರು ಇವನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆನರ್ಸ್ ಮತ್ತು ಎಂ.ಎ. ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಕಲಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ವಾರದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 4 ಪಾಠಗಳು, ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕರ, ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸಕರ ವಿವೇಚನೆಗಳನ್ನು ಭಿತ್ತಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವರು ಪಾಠ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತೋಪಜ್ಞ ಚಿಂತನಗಳನ್ನು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲವೂ ಸಮಿಶ್ರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದೇ ಸಾಮಾನ್ಯ.

ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಆಪ್ತವಿಷಯದ ಈ ಪಾಠಗಳು ಬೆನ್ನಾಗಿ ಕಾದ ಹಾಲು ಉಕ್ಕಿ ಹೊರ ಚೆಲ್ಲುವ ಹಾಗೆ, ಗೊತ್ತಾದ ಗಂಟೆಯ ಮಿಡಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊರಗೆ ಬೇರೆ

ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಎದೆಗೆ ಅವುಚಿಕೊಂಡು, ಕಾರಿಡಾರ್ ಕಟಕಟೆಗೆ ಒರಗಿ ನಿಂತು, ತಮ್ಮ ಪಾಠದ ಸರದಿಗೆ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಕುವೆಂಪು ತಮ್ಮ ಪಾಠಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಅವರ ಪಾಠದ ವೈದೃಷ್ಯ ವೈಖರಿಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ, ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ 4ನೆಯ ನಂಬರ್ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುವೆಂಪು ತಮ್ಮ ಪಾಠಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವು ಕೊಠಡಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆ, ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಐ.ಎ. ರಿಚರ್ಡ್ ಅವರದೋ ಅಬರ್‌ಕ್ರಾಂಬಿ ಅವರದೋ ಎ.ಸಿ. ಬ್ರಾಡ್ಲೆಯದೋ ಟಿ.ಎಸ್. ಎಲಿಯಟ್‌ನದೋ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯತೆಯಿಂದ ಮುಳುಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯತತ್ತ್ವವೇತ್ತರು ಬರೆದ ಹೊಸ ಹೊಸ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಅವರು ಓದುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರುವುದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾದ ನಾವು ಪೌಢವಾದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅರಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂದೇಹ ಅವರಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಕನಿಕರದಿಂದ ಎಂಬಂತೆ, ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಹಡ್ಡನ್ನಿನ 'An Introduction to the Study of English Literature' ಪುಸ್ತಕವನ್ನಾದರೂ ಓದುವಂತೆ ಆಗಾಗ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೂ ಬೇಸಿಲ್ ವರ್ನ್‌ಪೋಲ್ಡಿನ 'On the Exercise of Judgement in Literature' ಪುಸ್ತಕವನ್ನೂ ಓದಿ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಈಗಲೂ ಆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ.

ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಪಾಠಕ್ರಮದಂತೆಯೇ ವಸ್ತುವಿವರಣೆಯೂ ಅನನ್ಯರೀತಿಯದು. ಅವರು ನಿಷ್ಕರವಾದ, ನಿಯಮನಿಷ್ಠವಾದ ತರ್ಕಬದ್ಧ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯಗತಿಯನ್ನು ನಡಸಿ ವಸ್ತುವಿವರಣೆ ಮಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ (ನಾನು ಆ ಕೌಶಲವನ್ನು, ಎಂದರೆ ತರ್ಕಬದ್ಧ ವಾಕ್ಯವಿನ್ಯಾಸದ ವಸ್ತುವಿವರಣೆಯ ಶೈಲಿಗುಣವನ್ನು ಡಿ.ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರರಲ್ಲಿಯೂ, ರಾಳ್ಫ್‌ಪಲ್ಲಿ